

Ա՞ն Հայ բանասերս :

Հայերէն ձեռագրաց հրատարակութեան գործը շորս տարի է սկսաւ Վիեննայի Մխիթարեան Միաբանութեան կողմանէ, և լոյս տեսած երկու տետրերն ըովանդակ գիտնական աշխարհէ լաւ ընդունելութիւն գտան: Մինչդեռ նոյն Միաբանութեան ձեռք եւ առաջնորդութեամբ Բեդեղարարիկ և Հոռմայ հայ ձեռագրաց ցուցակներն ըստ մասին տպագրուեցան և ըստ մասին կազմուելու վրայ են, տպագրութեան պատրաստուեցաւ նաեւ Պերլիի արքունի մատենադարանի հայ ձեռագրաց ցուցակն, ինչպէս նաեւ Բարիզի Ազգային մատենադարանիը: Այս միջոցին Կ.Պոլիս և Թիֆլիս լոյս տեսան նոյն յօրինուածով ցուցակի երեք տետր: Բնականապէս ուսումնական աշխարհի աչքն ատով չէր կրնար յազիլ, այլ ԼԶմիածին, Վենետիկ, Նրուսդէմ, Վիեննա և Կ.Պոլիս սեւեռեալ է միշտ, ուր ամփոփուած են հայ մատենագրութեան ամբալ գանձերն: Մեր գլխաւոր աշխատակիցներէն մին Գեր. Մետրոպ Վ. Տէր-Մովսէսեան, որ Բարիզի Ազգային մատենադարանի հայ ձեռագրաց ցուցակը կազմեց, և տպագրութեան կը պատրաստէ, կը կազմէ այժմ ԼԶմիածնի հայ ձեռագրաց ցուցակը, և կը յուսանք թիչ ատենէն ԼԶմիածնի Եարգ. Միաբանութեան պատուաբեր և պատկառելի հատրները տեսնել:

Վիեննայի Մխիթարեան Միաբանութեան մատենադարանին հայ ձեռագիրներու ցուցակն արդէն երեք տարի է սկսուած էր կազմուիլ: Իբր հինգհարիւր ձեռագիրներն մինչեւ այժմ՝ լոյս տեսած ցուցակներէն աւելի ընդարձակ ոճով կազմելլ ժամանակ և տոկոնութիւն կը պահանջէր արդէն այլովք թեոնաւորեալ կազմողէն (Վ. Հ. Յակովբոս Վ. Տաշեան): Աւարտուելու ու տպագրութիւնն երկարածեցաւ մինչեւ այս տարի, երբ արդի հայ գրագիտութեան նշանաւոր ներկայացուցիչներէն մին, մեր ազգին “մեծ բանասէրն”, և “ամենամեծ թերակալն”, Վիեննայի Մխիթարեան Միաբանութեան Աբրահամ Երզրայիս Գեր. Արդէն Արքեպիսկոպոս Այտրեան իր Բահանայութեան և ուսումնական կենաց Յիմնամեայ յոբելանն լոբելայն և վանական պարգուութեամբ կ'ուզէր տօնել: “Հանդէս Ամսօրեայ, լրագիրն, որուն ազգին ուսումնալիքներէն մին ըլլալու պատիւը տուած է հայ գրագիտութիւնն, իր պարտքը կը համարի հայերէնագիտութեան մեծ աղբիւրն վերոյիշեալ ցուցակն այս տարի նոր տոմ. Նոյնեմբը 1ին, որ օրն է Յոբելեանն, ի լոյս հանել և նուիրել Գեր. Յոբելիսաւորին ըովանդակ հայ բանասիրաց և հայ գրագիտութեան համակրող հասարակութեան կողմանէ: Յուցակս արդէն մամլոյ տակ է և Նոյ-ին լոյս կը տեսնէ ծանօթ (մեծ քառածալ) դիրքով, իբր 1000 երես, լուսատիպ և գունաւոր տախտակներով, սկիզբն գերմաներէն յաւելուածով:

Հայ գրագիտութեան այս նուիրին մասնակցիլ ուզողներուն՝ բաժնեթուղթ կը տրուի ի փոխարէն ըր. 15.— ի, կամ Ֆր. 41.— ի (= Ֆլ. 20.— = մ'արք 33.—): Նուիրման ճակատին վրայ կը դրուին նուիրատու բանասիրաց անուանքն, իսկ իւրաքանչիւրին օրինակները Նոյ-ին կ'ուղարկուի ուղղակի:

“Կովկասի Հայոց Բարեգործական Ընկերութիւնն”, և “Մշակի”, Յարգելի իմբազրութիւնն յայտնեցին իրենց համակրութիւնը Խմբագրութեանս ձեռնարկութեան: Բաժնեթուղթեր ստանալ ցանկացողները կարող են ի Թիֆլիս յիշեալ Ընկերութեան և “Մշակի”, Յարգելի իմբազրութեան գրասենեակը՝ նոյն Ընկերութեան Կարտուղար Պր. Համբարձում Ա. Անաքիւնեանին դիմել, ինչպէս նաեւ մեր Յարգելի գործակալ Պր. Յովակիմ Զաթալպաշեանին՝ Պր. Կ. Մովսէսեանի գրասենեակը: Ի Կ.Պոլիս կարելի է մասնակցիլ մեր Յարգոյ գործակալ Վ. Հ. Նիլիէ Վ. Գալֆիմանեանի դիմելով: Ուրիշ ամէն տեղերէն կարելի է կամ միւր Յարգելի Գործակալաց ձեռք եւ կամ ուղղակի մեզ դիմել, (Rédaction de la Revue „Hantess“ VIENNE (Autriche) VII/2 Mechûtharisteng. 4.) և մեզմէ կ'ուղարկուին բաժնեթուղթերն:

Նոր տոմ. Սեպտ. ամսոյ 15ին մասնակցողաց ցուցակը կը փակուի և կը տրուի տպագրութեան:

Վիեննա, 24/12 Փետր. 1895:

Խմբ. “ՀԱՆԴԻՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅԻ”.

(ՏԱՆՆՈՒՆԵՐԿՈՒՆԵՐՈՐԳ ՏԱՐԻ) 1895 (ՏԱՆՆՈՒՆԵՐԿՈՒՆԵՐՈՐԳ ՏԱՐԻ)

ՔԱՂՎԱՔԱԿԱՆ-ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ

ՆՈՐ-ԴԱՐ

ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ ԹԵՐԹԸ

ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ Հրատարակում է նոյն դիրքով եւ ծրագրով ամեն օր, բացի կիրակի եւ տօներին հետեւող օրերից: (Տարուայ ընթացքում “Նոր Դար”ը լայն կտեսնի առնուազն 220 – 225 անգամ):

“ՆՈՐ-ԴԱՐ”ը ՄՏԱՆՈՒՄ Է ԵՒ ՍԵՊՏԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

“Նոր-Դար”-ի տարեկան գինն է 10 ռուբլի, վեց ամսուանը՝ 6 ռուբլի Թիֆլիսից դուրս՝ ամիսը 1 ռ. 50 կ., հատով դուրսը՝ 7 կ., Թիֆլիսում՝ 5 կոպ:

ԵՌՐՈՊԱՑԻ, ԹԻՐԻՔԻԱՒ Եւ այլ հեռուոր. երկրների բաժանորդները վճարում են տարեկան 40 ֆրանկ:

ԱՄԵՐԻԿԱՒ Բաժանորդները վճարում են տարեկան՝ 8 դոլար: “Նոր-Դար”-ին բաժանորդ են գրում իւրաքանչիւր ամիս 1-ից միայն:

Օտար քաղաքներից բաժանորդ գրուողները գիմում են խմբագրութեանը այս հասցեով՝ *Tiflis, es Redaction ezhednesnoy gazety „NOR DAR“ կամ Tiflis (Caucase) Redaction du journal „NOR-DAR“.*

Խմբագիր Հրատարակիչ՝ ՍՊԱՆԻՍԻ ՍՊԱՆԻՍԵՐԵՆԸ:

ՆՈՐ ԴԱՐԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Պ. ՓՂԹԹԻՐԻ. — Հայկական Աշխատասիրութիւնը: Ի մի ամիս-
փուստ եւ թարգմանութիւն հանդերձ ծանօթութեանը ի
Հ. ՅԱՎՈՒՄԱՅ Վ. ՏԱՇԵՆԸ: ՎԵՆՆԱ. Միխթ. Տապը. 1995:
Ցօ Երես՝ Ժ+202: Գինը՝ Քր. 2.50:

ՊԵՏԻՎԵՆ Ա. Կ. — Ղեկաւորաբար գործական Քերականութիւն
եւ Եարարողութեան տարրեր: Մանկավարժական նոր գրու-
թեանը նախակիրթարաններու համար. Առաջին շրջան:
Կ. Պոլիս. Տապը. Ե. Մատթէոսեան 1895: Ցօ Երես՝ 82:
Գինը՝ 2 Ղը.

ՉՄԵՆԵՆ ԱՄ. — Տարեցոյց “Ժողովրդական-Պատկերապարտ”, 1895
Թուականին Քեիստոսի: Ալթերող Տարի. Թիֆլիս: Տապը.
Ա. Դ. Խոսիկեանցի 1894. Ցօ Երես՝ 96: Գինը՝ 25 Կոպ.
ՍիֆիլիՍ եւ իւր դարմանը. Գրուած ժողովրդին համար.
(Դր. վաճէ Միլասեան) նոր նախիջեան 1894: Տապարան
Ա. Քալիթեան եւ Վ. Քիրլեան Ցօ Երես՝ 28:

Gant de Jălire asupra Armenilor din țara Vlahilor de diaconul
Minas Tokați. Traducere din limba armeană, cu o intro-
ducere de GRIGORE M. BOIUCLIU. Membre la Inalta
Curte de Casație. Bucuresci 1895. Tipogr. „Gutenberg“
Joseph Gdb. 89 P. 44.

(ՄՈՒՍՍ ԹՈՒՍԱԹԵՑԻՈՑ Ասորկանցի Ողբերգութիւն Վալարիոյ
Թագաւորութեան Հայոց վրայ. Թարգմանութեան Յառաջ-
անում Գրիգոր Մ. ՊԸԳՐԱՅԻԱՔԷ. Անդամ Բարձրա-
գոյն Վառապէկ Առնահ: Գուգրէ 1895:)

Մեծաւ շնորհակալութեամբ կը ծանուցա-
նենք, որ Մեծայ. Լեւոն ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՐԵԱՆ
“Հանդէս”, ի ներկայ տարեշրջանին օրինակ մը կը
յուրիք Փարիզու Հայ Ուսանողաց Մատենադա-
րանին:

Խմբագրութիւն “Հանդէս”, ի:

ԲՈՎԱՆԻՆԿՈՒԹԻՒՆ ՀՈՒՆԳԱՐԵՐԵՆ ԱՄԱՔԵՐԹԻ ԹԻՒ 3 ՄԱՐՏ 1895

ԻՐ. ԱՍՏԻՁԼ. ԿՈՐԱՅԵՆԱՆ. ԻՐ. ԷՎԵՐԻՍ ԳՐԱՊՈՅԼԵԱՆ	56
ՍԻՄՈՆՅԱՆ ԳՐ. ՅԻՆԻՐ. ԵՆՆԱՆԻ. ՊԱՏԻՆԵՆԻՆԻ	58
ԻՐ. ԸՆՑ. ՄՈՒՆԱՐԵՆԱՆ. Հայաստանէն անցնելով Գ.	69
ՈՒՋԱԼԻՍ ԸՆԴԱՐՈՒՄ. Պատգամաւորութիւն (խաղար) Հայ օրի- որդի մը (բանաստեղծութիւն)	72
ԱՆՏՈՒՆ ՎՈՅՄԱՆԱՆ. Սեպտիմի հին երգեր	72
ԻՐ. ՅՈՒՂ. ԳԻՄԵՆԸՆԱՐԵՆ. Հուսկարայ եւ Դրանսիականից Հայ գերդաստանաց զինանշանները (Գեովէր գերդաստան)	76
Հայաբաղբի նամակներ. Է.	87
Ս. Բ. ՈՂԸ. Եկեղեցին Ի Պարկատան	91

Մ Ա Ն Բ Ա Ն Ա Ռ Ի Ր Ք

Խաղարկէ ուղ. Հայ աղբերակապարտ 95

ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԳԾՂԱՐՈՒՄՏ

Հայաբաղբի “Արմենիայի” յորեւանը 95
Հայկական երեկոյթ (soirée) 95

ՑՈՏԵՍԱԿԱՆ ԵՆՆԱՔ

Հայաբաղբի ինչպիսիքութեան գրամատեղանը 96

ՈՍՉԱՊԱՏԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ Ի ԿՈՍՏ. ՊՈՂԻՍ

Ուղղափառ կենտրոնը Ի Կոստ. Պոլիս 96
Պարզեւ Ռուսներէ պիլեաների 96

“ՃԵՐԻՏԵՑԻ ԶՐԳԳԻՅԵԼ”

Օրաթիւթ: — ՉԸ Տարի 1895:

Հասցէն՝ M. Dikran Djirekleian, Constantinople, Babi-Ali Djaddeci, Nr. 20.

“ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՓՔԵՆԱՐ”

Ետաբն 2 անգամ: — ԼԶ. ՏՄԻԻ, 1895:

Բաժանորդագինն է 100 ղրշ.:

Հասցէն՝ Direction du journal Maazoumei Efkiar, Grand' rue de la S. Porte 36, Constantinople.

“ՄԱՍԻՍ”

Երկշաբաթաթիւթ: — ԽԴ. ՏՄԻԻ, 1895:

Բաժանորդագինն է 50 ղրշ.:

Հասցէն՝ Եփ. Մարման, Կենդանական զբառոն և Կ.Պոլս, Հարսնաձորար թիւ 53:

“ՄԷՃՄՈՒՆՅԵԼ ԱԽՊԱՐ”

Օրաթիւթ: — ՉԲ. ՏՄԻԻ, 1895:

Բաժանորդագինն է 120 ղրշ.:

Հասցէն՝ “MEDJMOUA-I-AHBAE”, 65 Grand' Rue de Pera Constantinople.

“ՄԶԱԿ”

Օրագիր: — ԻԲ. ՏՄԻԻ, 1895:

Բաժանորդագինն է 10 րուբլի:

Հասցէն՝ Тифлис, Редакция “МШАКЪ”, Tiflis, Rédaction du journal arménien “MSCHAK”.

ԳՐԱՎԱՃԱՆՌ ԹՂԹԱՎԱՃԱՆՌ

Պ. Պ. ՊԱԼԵՆՅ

Կ.ՊՈԼԻՍ ԶԱՔՄԱԲՈՒՄԻ ԵՕԳՈՒՇՈՒԻ 20.

(Տես Թ. 1-8, 1894ի նոյեմբ. կողմ)

9.

ՀԱՆԻԱ ՏՈՒԲԻՒԻ — Գառազիք գործնական բարոյագիտութեան: Թարգմ. Երեսնամբ: Կ.Պոլս, 1894: 8 Վատարեան, 1894: 8՝ Երես՝ 29: Գինն՝ 2 ղրշ.:

10.

ՆՈՐ ՓՆԱԶԱԿ զորքի ընթերցանութեան եւ արտասանութեան փոքր-տասի մանուկներու համար. — Պատկերազարդ. Ա. տպագր.: Կ.Պոլս. տպ. Յ. Մատթ. 1894: 8՝ Երես՝ 48: Գինն՝ 1 ղրշ.:

11.

ԳՐԱՐԱՄԱՃԵԱՆ ՍԻՄՈՆ — Փնջիկ, Կապարաբանական տպի հայերէն արտասանութեանց: Զարգարուած բազմաթիւ սիրուն պատկերաց: Կ.Պոլս. տպ. Յ. Մատթ. 1894: 8՝ Երես՝ 114: Գինն՝ 3 ղրշ.:

12.

ԳՐԱՎԱՓԵԱՆ Գ. — Տարրական թուարանութիւն մտաւոր եւ գրաւոր: Ա. եւ Բ տպի: Կ.Պոլս. տպ. Մատթ. 1894: 8՝ Երես՝ 141: Գինն՝ 4 ղրշ.:

13.

ՏԵՐ-ՅԱՐՈՒԹԻՆԵԱՆ Գ. Ք. — Առաջ նորոգ փրկութեան: Կ.Պոլս. տպ. Պաղտատ. 1891: 8՝ Երես՝ 155: Գինն՝ 5 ղրշ.:

14.

ԲԱՐԵԿԵՆԴԵՆԻ ԱՆԿՈՒՏԻՆԵՐԸ, կառավարող մէկ արարող: Թարգմ. Ի Գաղղիերէնէ: — Տեր եւ Հրատարակիչ՝ Տ. Գ. Փօլ-Վալ: Կ.Պոլս. տպ. Ատատար. 1893: 8՝ Երես՝ 20: Գինն՝ 1 1/2 ղրշ.:

15.

ՌԷՏՈՒՆԻ ԳՆԲԳԻՆ Լ. — Վէջուկէտ պարտի ժառանգ մնացած մտաւոր: Կառավարող մէկ արարող: Կ.Պոլս. տպ. Ճիզէլէկ. 1893: 8՝ Երես՝ 36: Գինն՝ 2 1/2 ղրշ.:

16.

ՄԱՆՐ ԶՈՒՆԱՃԱՆԻՔ (Հաւաքածոյն) կը պարունակէ 53 հատ զուարճալիներ: Հրատարակիչ Տ. Գ. Փ. Կ.Պոլս. տպ. Ճիզէլէկ. 1891: 12՝ Երես 32: Գինն՝ 50 փարս:

17.

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՅՑ 1895 ՏԱՐԻՈՅ — Անփականութիւն Ս. Փրիչ՝ հիւանդանոցին: Կ.Պոլս. տպ. Սերժիէն. 1894: 12՝ Երես՝ 230:

18.

ՆՈՅՆ — Համառոտ:

19.

Իրազէի Սարճաճ մէկ խմբիկաբանութիւն տպիքի 1895 սէնէյի խափէտօրէն մատուար: Կ.Պոլս. տպ. Մատթ. 1894: 12՝ Երես՝ 256: Գինն՝ 2 ղրշ.:

20.

ԳՐԱՎԱՓԵԱՆ Գ. — Միջին ընթացք թուարանութեան. մտաւոր եւ գրաւոր: Գ. եւ Գ տպի: Կ.Պոլս. տպ. Մատթ. 1894: 6՝ Երես՝ 212: Գինն՝ 5 ղրշ.:

21.

ԹԻՒԹԻՆԱՅԵԱՆ Մ. Ս. — Վաշխառուին ազնկէ: Կ.Պոլս. տպ. Կ. Պիպերեան 1894: 3՝ Երես՝ 139: Գինն՝ 5 ղրշ.:

22.

ՍԷՔԵԼԻՄԵԱՆ Ա. Կ. — Ճնջարի կինը, հետազոտութեամբ Ռեկերմի Թիզրէ: Կ.Պոլս. տպ. Մատթ. 1894: 8՝ Երես 220: Գինն՝ 5 ղրշ.:

ՀԱՅՏՈՐԵՆ ՀԻՆ ԶԵՈՒՆԳԻՐՆԵՐ

Կը գնուին: Զեռագրի մանրամասն ստորադրութիւնը եւ ուզուած գինը

Ճանուցանել

“Հանդիսիս, խմբագրութեան:

Յարգել Ընթերցողաց ուշադրութեանը կը յանձնուի հետեւեալ նետաքրքրական մատանը (8՝ Եր. 326):

ՊԱՏՄՈՒԹԻՆ

ՀԷՑՈՑ ԳԵՂՈՒԿԵՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՅԻՆՈՒԹԵԱՆ ԵՆԿՆԵՆՈՅՑ ՆՈՅՆ

Ի ԼՎՈՐՈՒՅՑ ԲԱՆԱԲԻ ՀԱՆԻԿԻՃ ԵՆԵՆԻՆՈՒՄԵՈՒԿ ԳՐԵՅ

ՍԵՆՈՐՊ Վ. ՈՐԻՈՒՐԵԱՆ

Թ Ո Ղ Ո Վ Բ Դ Ա Պ Յ Տ Ի Մ Ե Թ Կ Ղ Զ Ի

ՎԵՆԵՏԻԿ

1891